

F. E. SILLANPÄÄ

NUORENA NUKKUNUT

ELI VANHAN SUKUPUUN
VIIMEINEN VIHANTA

VIIDES PAINOS
(17—18:s TUHAT)

HELSINGISSÄ
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA

1931

II.

TYTÄR.

Silja ei kauan ollut Mikkolassa. Mikkolan isäntä tosin määrättiin hänen holhoojaksi, kun hän kerän oli joutunut tuolle turvatomaksi jääneelle ensi apua antamaan, mutta tuskin Silja ripille päästyään oli viikkoakaan oleskellut holhoojansa talossa, kun jo emännät ja muut akat alkoivat viittailla, että Mikkolaa luonnisti hyvin, kun pääsi niin sopivan orvon holhoojaksi: saa pitää palkatonta piikkaa ja itse vain nostella holhoojan palkkoja — neeh. Siljan pieni perintö kasvoi samalla noissa keltahampaisissa suissa vallan melkoiseksi, niin että Mikkolan talon koko pystyssä pysyminen vähitellen tuli riippuvaiseksi siitä, kuinka sen isäntä osasi tuota perintöä itselleen kietoa ja »klovata» — niin kai — neeh —

Tästä johtui, että Mikkola toimitti Siljan vieraseen palveluspaikkaan. Näin tyttö ensiksi joutui Nukarille, pieneen vanhanaikaiseen taloon, jossa hän oli ainoana naispalvelijana. Varsinaista renkiä ei ollut ollenkaan, vaan piti isäntä tilapäistä päiväläistä, jommoisena tällöin oli muuan puolihölmö poikanen, nimeltänsä Väinö, ja puhuteltiin häntä

tavallisesti Nukarin pehtooriksi. Väinön sänky oli ovinurkassa, Siljan peränurkassa. Joskus ilta-pimeässä, kun molemmat olivat menneet makuulle, käytiin noista sängyistä hyvin ihmeellisiä vuoro-keskusteluja. Väinö, »pehtoori», kehitteli käsityksiään tämän maailman olikkeista, eikä hänen ajatelmiensa lentoa suinkaan ahtaus vaivannut. Välillä hän hyvin hartaasti saattoi tiedustella Siljan elämän tähänastista kulkua ja vertailla sitä omaansa. Mutta sitten — hetkien kuluessa yhä syvemmälle pakollista nukahtamista kohden — alkoi poika puhua naimisista ja tiedusteli Siljalta, eikö tämä olisi halukas tulemaan hänelle, jahka hän, Väinö, siitä hiukan vaurastuisi. Ei Siljallakaan vielä ollut täyden ihmisen vahvuutta, mutta sittenkin hän tunsii voivansa aivan kevyesti olla mitään vastaamatta. — Sa' ny' tuletkos? kuului vielä vaan ovipielisängystä. — Kyllä mä huomenna sanon, vastasi Silja ja kohensi kuuluvasti asentoaan painuakseen lopulliseen yölepoon. Samassa aukaisi emäntä kamarin oven ja tuli yöpukusillaan pakarin puolelle. — Ole nyt Väinö siellä löpsemättä, ettes taas kastele sijaas, kun niin kauan siinä kaahit — äläkä sinäkään Silja sille honkkelille vastaile. — Emäntä meni takaisin eikä palvelijain sängyistä sen jälkeen mitään kuulunut. Sydämessään Silja tosin nautti siitä, että emäntä piti häntä täytenä järkevänä ihmisenä, mutta Väinö parakaakin hän ajatteli. Ja lopulta aina hiukan itseään, menneitä lapsuusvuosia, rippikouluaikaa, järkytyksissäänkin ihanaa isävainajaa — jonka välitön kuva nyt vähitellen alkoi häipyä, niin ettei

sitä enää saanut tulemaan siihen silmäluomiensa taakse näin unta odottaessaan. Jokin asento, jokin liike vain asettui siihen sisäisen katseen eteen — ja silloin syöksähti tajuun lievä tuskan ailahdus, kun ei isä enää ollut tämän huoneen haltija, jossa hän, Silja, näin makasi ja jossa hänen täytyi uskaltautua nukkumaan. Heikosti äännähtäen tyttö tällöin kavahti valveille, katsoi pimeässä akkunaruujuja, kuuli nukkuvan Väinön hengityksen, muisti missä oli ja painui takaisin lopulliseen uneen.

Tapahtui sitten, että jonain pimeänä ärjytuulisenä syysiltana Silja-tyttö oli palaamassa jostain naapurikylästä yksinään. Hän oli viipynyt kauemmin kuin olisi ollut määrä, ja kun hän lopulta pääsi tielle, yllätti hänet tuo nimetön pimeyden- ja luonnontuska, vähän saman tapainen kuin siellä jäälohkareen päällä, josta isä hänet pelasti. Kylien välillä oli metsikkö, jossa tie painui syvään notkoon, tuulen humina kuului sinne korkealta kulkijan pään päältä, niinkuin pimeys olisi ollut jokin suuri lintu, joka siellä noin uhkaavasti läähätti.

Oli kuin isä tällöinkin jossain asennossaan olisi jotenkin ollut mukana tuon läähätyksen seassa... Orpotyttö riensi tietänsä ja matkan synkimmillä keskivaiheilla melkein pelkäsi. Mutta sitä mukaa kuin metsä harveni ja asuttu kylä lähestyi, muuttui tuo epämääräinen ahdistus yhtä epämääräiseksi riemun tunteeksi, joka ikäänkuin pisarteli esiin.

Hän pyrki laulamaan voittaaksensa tuon puitten latvojen etäännyvän kohinan.

Asia oli onnistunut niinkuin pitikin. Siljalle oli tarjottu kahvia ja häntä oli puhuteltu kuin täyttää ihmistä. Olipa siellä muuan nuori mies, jonka nimi oli Tonttilan Oskari, puhutellut häntä niinkuin pojat puhuttelevat tyttöjä. Siljahan olikin jo seitsemännellätoista. Taloa lähestyessään ja jo kuuluvasti hyräillessään hän muisti senkin.

Kun hän tuli kotiin Nukarille, oli sielläkin hyvä tuuli vallalla. Kaikki istuivat suuressa pakarissa ja juttelivat iloisesti. Siljan tulo oli kuin mikäkin merkkitapaus, hänen lämmin uhonsa jatkui vielä sisälläkin. Tuskin hän sai emännälle selostetuksi matkansa, niin siinä huudeltiin ja sukkeluuksia lasketeltiin. Joukossa oli myös muuan lihavahko punakka mies, jonka sormessa oli kivipäällinen sormus ja liivin päällä paksut kullanväriset vitjat. Kävi myöhemmin ilmi, että tuo mies oli isännän veli, joka jo kerran oli käynyt Amerikassa ja aikoi taas piakkoin sinne lähteä. Hän oli tavallaan kuin hyvästiä sanomassa.

Häntä sanottiin Villeksi ja hän osasi tehdä illan tuossa muuten kolkonlaisessa pakarissa kovin hauskaksi. Hänellä oli hiukan kimeähkö ääni, laullessaan hän sai sen nousemaan korkeammalle kuin monikaan nainen. Hän näet sai lauluakin aikaan, saipa vietellyksi Väinönkin lurittamaan joitain ihmeellisiä isältään oppimia renkutuksia, joita eivät tämän ajan ihmiset enää osanneetkaan, mutta joille tämä seura, osittain myös Väinön esitystavan vuoksi, aivan hurjasti nauroi. »Tulin minä Rauman Rantelliin — näin siellä pitkäparta Santellin — hältä

kysyn, missä asui Hilma Hammariin — hän vei minut Hilman kammariin.» Isäntäkin jo lämpeni ja jatkoi: »Hilma oli kotoisin Turusta — eikä tietänyt paljon surusta — viisitoista markkaa ma hukutin — kun Hilman viereeni nukutin.» Höhöhö, naurrettiin — Väinö vain oli juhlallisella mielellä, kun isäntäkin osasi saman laulun.

Ville Nukari oli paljon kulkenut maailmaa, hän tunsu hyvin ihmisen, vanhan ja nuoren. Silja tyttö oli hänen mielestään sängen sievä, vaikka olikin vielä kovin nuori ja lapsellinen. Hän oli Siljalle ystävällinen, ja leikissä ja kisoissa siinä illan kuluessa hän järjesti niin, että sai sanoilla ja teoillakin sen osoittaa. Kun Väinö tuon laulunsa jälkeen rupesi rallattamaan jotain tanssin säveltä, sieppasi vieras Siljan pariksen ja tanssi hänen kanssaan lattialla, ainoana parina, toisten katsellessa. Silja huomasi osaavansa polkkaa; vaikka Väinö kiihdytti lauluaan, eivät tanssijat sotkeutuneet, vaan pyörivät lopulta kuin tuulispää. Väinö itse sotkeutui ensin, ja silloin Ville heitti Siljan korkealle ilmaan ja pyörähti hänen kanssaan lopulta sängylle istumaan. Taisi jäädä käsikin tytön vyötäiselle hetkiseksi.

Nukarin Ville ei kumminkaan millään teollaan mennyt niin pitkälle, että Silja olisi ruvennut häntä vieromaan. Kun hän seuraavana päivänä hyvästeli ja lähti, oli Siljan häntä melkein ikävä. Hän kysyi Siljalta, saisiko kirjoittaa, ja Silja vastasi: »Kirjoitakaa vaan.» Ei hän siihen muutakaan osannut. Siitä oli sitten seurauksena monta makeata kirjettä, joihin Silja vastailikin. Yhden kirjeen sisässä oli

hyvin korea silkkinen nenäliina, jommoista ei kukaan koko kylässä ennen ollut nähnyt. Tietenkin se tuli ilmi, eihän Silja osannut sitä heti kätkeä. Siitä sopi jo viittailla jotain, vaikka toisaalta olikin hiukan luonnotonta, että tuo kolmissakymmenissä oleva maailmankiertäjä noin lähenteli vasta ripille pääsystä tyttölasta, joka muutenkin oli vielä aivan viaton.

Tämä Ville Nukarin juttu tulikin Siljalle myöhemminkin kohtalokkaaksi. Siljalla ei ollut häneen mitään sellaista hengen suhdetta, jommoista tuon nenäliinan tulon jälkeen uumoiltiin, Ville oli hänelle pikemmin kuin jokin vanhempi sukulainen, joka piti hänestä. Kun siis Tonttilan Oskari alkoi vähin lähennellä Siljaa siihen tapaan kuin poika tyttöä lähentelee, ei Silja käsittänyt, että tuo Nukarin Villen tuttavuus ja kirjevaihto olisi siinä mitään merkinnyt. Eikä Oskarikaan — jos hän edes oli kuullut koko asiasta — ainakaan nyt enää näyttänyt kiinnittävän siihen mitään huomiota. Hän tanssitteli Siljaa tanssitilaisuuksissa ja saatteli kotiin, pitäen kävellessä kättään tytön lantiolla.

Jokaiselle ihmiselle sattuu hänen nuoruudessaan sellaisia sekä yksityisiä kohtauksia että pitempiä elämän sarjoja, joita muistaessaan hän myöhemmin, kypsällä iällä tuntee jonkinlaista etovaa tuntea. Ne eivät aina ole pahoja tekoja, eivät mitään salattuja rikoksia — ellei nyt ehkä joku varhaisen lapsuuden aikainen näpistäminen tai jonkin valheeksi tietämänsä asian itsepintainen todeksi väittäminen — vaan ne ovat muuten vaan sellaista epämukavaa

sielun pohjapainoa. Ei ole harvinaista, että nämä tällaiset vammat liittyvät varhaisimpiin sukupuoli-tunteisiin. Heräävä sukupuolitietoisuus nojautuu joskus hyvin ihmeellisiin, vieläpä naurettaviin vastineihin. Vaikeata on useimmissa tapauksissa sanoa, kuka on ollut ihmisen ensimmäisen rakkaustunteen esine.

Ollessaan Nukarilla Silja Salmelus siis seurusteli Tonttilan Oskarin kanssa, joka oli häntä jonkin verran vanhempi, siihen aikaan juuri tulossa parinkymmenen vuoden ikään. Hän oli kookas vaalea poika, joka ei kovin paljon puhunut, paitsi milloin oli saanut jostain ryyppyn päähänsä; silloin hän oli hiukan reuhaava ja haastoi mielellään pikku riitakin. Hänen vanhempansa asuivat kylän laidassa töllimäessä, isä oli tavallinen juro ja karkealuinen äijän karilas, äiti myös jokseenkin laajaruumiinen akka, jolla oli ollut toistakymmentä lasta. Lapset joutuivat maailmalle melkein heti kun kynnyksen yli kykenivät, sillä vanhan Jussin palkat eivät pitkälle riittäneet. Tilapäisesti he tosin oleskelivät kotosalla työmaita vaihtaessaan, ja nykyään Oskari asustikin vanhempiansa mökillä, sillä hänellä oli pitempiaikainen urakkaosuus lähistöllä.

Oskari oli luonteeltaan yleensä tasainen, joskin isänsä tapaan, jota hän kaikin puolin muistutti, hiukan karkea. Jostain tanssista tullessa hän kerran lyöttäytyi Siljan seuraan samaan tapaan kuin oli jomon tytön rinnalle sellaisilla yöllisillä paluuretkillä laittautunut. Kun kaikilla muillakin tytöillä

oli saattajansa, eivätkä he näyttäneet sitä millään tavoin häpeävän, vaan kävelivät siinä lähettyvillä hyvinkin kiinteästi kumppaniinsa nojaten, ei Siljaakaan osannut tehdä mitään estettä Oskarille. Oskari ei sitäpaitsi hänelle paljoa puhunut, käveli vain siinä rinnalla ja hiukan hamuili hänen käsivarttaan. Mentiin hämäriä teitä pitkin, joukot harvenivat ja lopulta olivat he kahden kesken lähestyessään Nukaria. Silloin Oskari saattoi tulla puheliaaksikin. Vallan oudon läheisellä ja hyvällä äänellä hän kyseli Siljan arkisia asioita ja kerroskeli, mitä kylässä oli sattunut. Hän viritti paperossinsakin — ja niin he tulivat Nukarin nurkalle, jossa Silja seisaihi hyvästi sanoakseen. — Eikö sinne sisälle sovi tulla? kysyi Oskari tuolla samalla hyväntahtoisella äänellä, aivan niinkuin asia heidän kahden puolesta olisi ollut kyllä selvä. — Ei, hyvät ihmiset, isännän korva on parin sylen päässä ja emännän vielä lähempänä. Siljaa itseäkin nauratti tuollainen kysymys. Mitä Oskari siellä olisi keskellä yötä tehnyt, vaikka olisi sopinutkin!

Oskari kumminkin viivyskeli vielä hiukan, imi paperossiaan, niin että se hehkui pitkällä karrella, vaihtoi ruumiinsa painoa jalalta jalalle, mutta puhua hän ei enää osannut. Näytti melkein siltä, kuin hän olisi vain jotain odotellut: että joku olisi kulkenut ohi ja nähnyt hänet näissä hommissa. Yö oli kumminkin aivan hiljainen, hevonen vain pärästi kuuluvasti Nukarin tallissa. Niinkuin se olisi ollut jokin merkki, lähti Oskari vaeltamaan kotimökkiään kohden — ja Silja sisälle.

Näin he tottuivat toisiinsa ja ympäristökin tottui siihen, että he palasivat yhdessä tansseista. Oskari piti jo kättänsä Siljan lanteilla ja he kävelivät hyvin hiljaa niinkuin toisetkin parit. Jopa siitä joku akka joskus rupesi Nukarin emännälle viittailemaan, mutta emäntä saattoi vakuuttaa, ettei ainakaan heillä kotosalla ole Tonttilan Oskari eikä kukaan muukaan mies Siljan tykönä yönäikaan käynyt eikä juuri päivälläkään. — Ja se on niin viero ja viaton päältäkin nähden, lisäsi emäntä, etten minä usko sen miehestä vielä muutenkaan mitään tietävän. — Ei niitä niin o' takaamista, vaikk' olisivat kuinka hienoja ja vieroja, ynähti akka.

Kun Oskari ei siihen aikaan seurustellut muutenkaan tyttöjen kanssa, antoi se tytöille aihetta kullekin luontonsa mukaisiin luuloihin ja kiusoitteluihin. Siljaa ei kukaan muu poika yrittänytkään lähennellä, ja hän itse eli vielä täydessä neitseellisessä heräämättömyydessä, vaikka nuoruuden pari kolme kallisarvoisinta vuotta siten lisäisivtkin hänen ikäänsä. Väinön iltapuheet sieltä omasta sängystään muuttuivat tosin hiukan katkerammiksi, ja hän lausahтели pakarin pimeään ilmaan yhtä ja toista, mitä oli tietävinään Tonttilan Oskarista. Väinön jutut koskivat kumminkin Oskarin aikaisempia naisseuralaisia eivätkä ne tehneet Siljaan mitään vaikutusta, pikemmin ehkä sittenkin hiukan myönteisen. Hänestä tuntui jo vähän somaltakin, että oli olemassa tuommainen poika, joka häntä saatteli ja jota puhuttiin toisinkin tyttöihin ja nyt

häneen — kun ei kumminkaan voitu puhua mitään pahaa.

Niin menivät nuo vuodet eikä heille muuta tapahtunut, kuin että Silja salli Oskarin pitää käsi-varttansa hänen ympärillään heidän hämärissä liikkeessaan — joskus he jo tapasivat muutenkin kuin tansseissa. Milloin Silja ja Oskari olivat yhdessä toisten nuorten seurassa, kuten juuri tanssipaikoilla, oli Oskari nykyään jo paljon äänekkäämpi ja puhe-
liaampi. Hän pyörähteli ja lasketteli karkeahkoja sukkeluuksia, joita tyttöjenkin sopi kuulla jos halusivat. Mutta heti kun hän sitten joutui kahden kesken Siljan kanssa, oli hän kovin lempeä sekä sanoiltaan että käytökseltään. Kerran kun hän oli — ainakin olevinaan — hiukan humalassa, joutui hän kovene-
maankin Siljan vuoksi. Tanssipaikalta lähdettyessä jäi Oskari jostain syystä hiukan jälkeen, jolloin heti pihassa muuan tunnettu sälli juoksahti Siljan rinnalle ja alkoi pitää omaa hölötystään. — »Tässäkö se on se meidän lasten äiti?» — Samassa siihen jo ehti Oskarikin ja teki lyhyen lopun sällin rekkaloimisesta. »Ei, mutta sinä olet teidän äidin lapsi, niin että laputa sen hameisiin, muuten setä piiskaa.» — Sälli ehti kysyä, että »mitä», johon Oskari vastasi, että »tätä», ja lennätti tuon kaitaisen hulivilin hyvällä iskulla kinokseen. Siljan ja Oskarin tanssista paluu oli kumminkin sillä kertaa häiritty, sillä tuon sällin liittolaisia seuraili huudellen ja härnäillen jonkin matkan päässä. Nukarin nurkalla Oskari käski Siljan odottaa, että hän saisi vähän niitä loitontaa, mutta silloin Silja jätti lyhyet hyvästit ja meni

sisälle. Oskari sai selvitellä välinsä noiden sivusaattelijain kanssa jossain muualla.

Tämä olikin sitten viimeinen varsinainen saatto-matka. Seuraavalla viikolla Oskari lähti maailmalle, etelä-Suomeen, jossa ryssät siihen aikaan teettivät suuria sotavarustustöitä ja josta levisi kertomuksia huimista päiväpalkoista. Osava mies sitäpaitsi kuului käärivän siellä rahaa tekemättä juuri mitään. Sinne Oskarikin lähti parin muun irrallisen nuoren miehen kanssa. He olivat reimalla tuulella, aivan kuin olisivat suorastaan sotaan lähteneet. He vakuuttelivat kotiin jääville, että tässä lähteekin vallitöihin semmoisia poikia, jotka perkaavat. Lähtiäisikseen he olivat hiukan ryypänneetkin. Olipa Nukarin pehtoorikin, Väinö, joutunut heidän seuraansa ja saanut osansa pullosta. Oskari lähti sitten Väinön kanssa rohkeasti Nukarille, koska ilta oli vielä varhainen, niin ettei tarvinnut epäillä talossa nukuttavan. He tulivat pakariin, jo ovissa omaa pakinaansa pitäen, Oskari hiukan puhetaan sähistäen, kuten hänen tapansa ryypyn saatua oli. Oskari puhui, kuinka hän oli Väinön kanssa sopinut siitä, että tämä sallisi hänenkin tulla katsomaan Väinön »vakinaista», ja Väinö hölisi joukkoon, että kyllä hän katsoa sallii, kun ei vaan kajoa.

Tämä käynti hiukan tympäisi nuorta Siljaa — mutta se olikin sitten yli vuosikauteen viimeinen tapaaminen hänen ja Oskarin välillä. Oskari matkusti seuraavana aamuna varhain, ja kun hän aikojen kuluttua palasi, ei entisestä seurustelusta enää tullut mitään. Siihen vaikutti juuri tuo edellä

mainittu Nukarin Ville, joka sillä välin oli palannut Amerikasta ja päässyt erään vanhan tukkiyhtiön metsänostajaksi. Semmoisena ollessaan hän kerran jälleen poikkesi Nukarille ja oli siellä yötä. Pahaksi onneksi sattui isäntä itse olemaan kaupungissa, joten tuo velimies tuli esiintyneeksi kotitalossaan hiukan liian vapaasti.

Iltatuokio suuressa pakarissa luontui ulkonaisesti melkein samanlaiseksi kuin silloinkin Villen ollessa hyvästijätöllä. Utta oli vain se, että Silja oli taanoisestaan hauskesti varttunut, ja emäntä hiukan kiusoitteli häntä tuon parivuotisen seurustelun vuoksi Oskarin kanssa. Tämä näytti tekevän eräänlaisen vaikutuksen tuohon Amerikasta palanneeseen. Hän etsi kaikin tavoin tilaisuutta osoittaakseen ylemmyyttään tavallisiin täkäläisiin miehiin nähden. Hän haki matkalaukustaan pullon ja tarjosi niille, jotka ottaa halusivat — eikä se ollutkaan mitään »kuusen juurella keitettyä». Ja kun hän sitten siinä lämpeni ja vähin toisetkin lämpenivät ja puhuttiin — puhuttiin etupäässä Amerikasta ja sen taaloista — niin veti vieras esiin lompakkonsa ja näytti, mimmoisia ne olivat. Siljakin tuli katsomaan, jolloin vieras otti erilleen yhden sellaisen pitkäkkään setelin, jossa oli omituinen, hiukan naisen näköinen miehen kuva, ojensi sitä Siljalle ja sanoi: — Saisko olla muistoksi? Silja hämääntyi hiukan, ei ottanut, ei liioin kieltänyt. — Ota, ota, hyvä ihminen, saadessas, sanoi emäntäkin, vaikka hiukan pahansuovalla äänellä. — Mitä minä sillä teen — en minä huoli, vastasi Silja avoimesti nau-

reskellen, ja kun ei vieras heti ottanut seteliä takaisin, laski tyttö sen pöydän kulmalle. — Kyllä minä otan, hölähti Väinö ja aikoi kahmaista setelin, mutta tällöin vieras kyllä oli nopeampi »pehtooria» ja pisti rahan takaisin lompakkoonsa.

Sitten hän vielä tarjosi pullostaan. Emäntä ei enää huolinut ja kielsi lankoaan »tuota Väinö honkkeliaakaan enää juottamasta». — Mitä emäntä siitä tahtoo, kun ma vaan työni teen, kivahti Väinö sellaisella äänellä, että ryyppyn vaikutus selvästi näkyi. — Emäntä tahtoo sitä, että nyt mennään maata, niin vieras kuin talon väkikin.

Vieras otti vielä kulauksen ja lähti sitten salin puolelle rakennuksen toiseen päähän, jonne hänelle oli tehty yösija. Väinö ja Silja menivät tapansa mukaan kumpikin sänkyynsä ja lamppu sammutettiin. Kamarin puolellakin vaikenivat emännän ja lasten äänet, viimeinen matala soperrus jäi vas-tausta vaille — ja talo tuntui nukkuvan.

Tuskin vielä kumminkaan muut nukkuivat kuin lapset. Oli ollut siksi vilkasta, saatu ryyppykin piti jokaista valveilla, ajatukset liikkuiivat ja sinkoilivat tavallista laajemmin kääntein. Joku muisti sitäkin, että talon isäntä ei tänä yönä ollut tavallisella paikallaan. Jos jotain erinomaista sattuisi, olisi turvauduttava isännän veljeen, tuohon lihavahkoon mieheen, joka oli niinkuin puoliksi herra...

Silloin pakarin ovi jo narisikin — Väinö oli kyllä kuullut, että tulija ei tullut ulkoa, vaan salin puolelta. Haparoidessaan se mutisi jostain, jota oli unohtanut, ja unohdettujen joukossa oli myös

hyvän yön sanominen Siljalle. Sinne se löysi ja lait-tautui Siljan sängyn laidalle ja oikeini jo saman tien viereen. Nahinaa ja supatusta kuului, kuului kuulusta, varsinkin Siljan kuiskaukset erottuivat selvästi. Väinö oli kyllä vähän höpsäkkä ja hän käsitti sen itsekin, mutta tuo vieras mies piti häntä nähtävästi vieläkin hullumpana. Kun Väinö siellä ovensuusängyssään hengitti tasaisesti ja juuri hiukan kuuluvasti, oletti vieras hänen nukkuvan — niiden parin ryyppyn vaikutuksesta ehkä hyvinkin sikeästi. Väinö kumminkin kuunteli kaikki ja käsitti kaikki, mitä toisessa sängyssä tapahtui, ja hän kauhistui nyt niitä puheita, joita juuri näin pimeän halki muisti tuonne Siljan sänkyyn puhelleensa. Sillä jos Silja nyt tosiaan olisi hänen uskottu morsiamensa, niin olisi hänellä, Väinöllä, edessä sangen vaativa velvollisuus: hänen pitäisi nousta ja ajaa tuo roikale ulos, ensin Siljan sängystä ja sitten koko huoneesta. Mutta Silja ei ollut hänen puheitaan koskaan ottanut vakavasti — olihan se pitkät ajat pitänyt yhtä sen Oskarinkin kanssa, joka nyt oli maailman markki-noilla. Taistelkoon nyt yksin tai — taipukoon, ajatteli Väinö ja jäi edelleen korvat hereillään seuraamaan, mitä peränurkassa tapahtui.

Vieras ponnisteli siellä tuntikauden välillä aina hiljaisuutta pitäen. Väinö jo ehti muistaa sitä koreata silkkinenäliinaakin, joka Siljalle kirjeessä oli saapunut. Lopulta alkoi peräsängystä kuulua Siljan nyyhkytystä, ja kun tyttö samalla yritti puhua, pillahdi siinä joku sana jo ääneenkin.

Silloin aukeni taaskin kamarin ovi ja emäntä tuli yöpukusillaan pieni lamppu kädessä pakarin puolelle. Hän ei häikäillyt, vaan meni suoraan Siljan sängyn viereen ja sanoi langolleen muutamia kovia sanoja. Siljakin siinä yritti nyyhkyttäen sanoa jotakin puolustukseksen, mutta emäntä vain ärähti hänelle: — Ole sinä vaiti, kyllä minä tiedän kaikki. Tämä lause jäi Siljaa sitten pitkälti vaivaamaan, koska siitä ei käynyt selville, tiesikö emäntä kaiken niinkuin se oli. Siitä tavasta, millä emäntä häntä kohteli tämän jälkeen, Silja kyllä arvasi, että emäntä oli kaiken kuullut tai ainakin arvasi oikein. Olihan tuo mies talon sukulainen, joten emännän täytyi ottaa hänet vähän toiselta kannalta, kuin jos olisi jonkun sällin sieltä sängystä karkoittanut. Niin ettei Siljalle Nukarin emännästä mitään pahaa muistoa lopullisesti jäänyt.

Silja näet sitten kevätpuolella muutti pois Nukariltakin. Sen seikan edellä kävi myös eräitä tapauksia, jotka Siljan elämän historiassa ovat kertomisen arvoisia.